

Sebze ve Meyve Komisyonculuğu faaliyetinde belge düzeni, Ba-Bs Formu bildirimi yapılp yapılmayacağı.

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	67854564-1741-494
Tarih	15.08.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İZMİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetliri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 67854564-1741-494

15/08/2013

Konu : Sebze ve Meyve Komisyonculuğu faaliyetinde belge düzeni, Ba-Bs Formu bildirimi yapılp yapılmayacağı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; Başkanlığımız ... Vergi Dairesi Müdürlüğü mükellefi olduğunuz, ... Toptancı Halinde meyve-sebze komisyonculuğu ile iştigal ettiğiniz, faaliyetinize ilişkin olarak müstahsil veya tüccar tarafından satışı yapılmak üzere gönderilen zirai ürünleri teslimlerinin Gelir Vergisi Kanunu, KDV Kanunu karşısındaki durumu ve fatura düzeninde yaşanan sıkıntılara yönelik Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 1/1 inci maddesi ile Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

17/4-b maddesi ile de Gelir Vergisi Kanununa göre gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ile aynı Kanunun 66 ncı maddesine göre vergiden muaf olan serbest meslek erbabı tarafından yapılan teslim ve hizmetlerin KDV den istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 28 inci maddesinin Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 30/12/2007 tarih ve 2007/13033 sayılı Kararname uyarınca, mal teslimleri ile hizmet ifalarına uygulanacak katma değer vergisi oranları belirlenmiş, I sayılı listede yer alan mal teslimi ve hizmet ifaları % I, II sayılı listede yer alan mal teslimi ve hizmet ifaları % 8, Kararname eki listelerde yer almayan mal teslimi ve hizmet ifaları ise % 18 oranında KDV ye tabi tutulmuş bulunmaktadır.

Kararname eki I sayılı listenin 6 ncı sırasında yer alan ilgili mevzuata göre toptancı hallerinde faaliyette bulunanlara ve bunlar tarafından gerçek usule tabi katma değer vergisi mükelleflerine yapılan taze sebze ve meyve (mamülleri hariç) teslimleri % 1 oranında katma değer vergisine tabi tutulmuştur.

Öte yandan, Kanunun 24 üncü maddesinde matraha dahil olan unsurlar belirlenmiş, konu hakkında yayımlanan 60 Sayılı KDV Sirkülerinin (4.2.) bölümünde Yaş Sebze ve Meyve Halinde yapılan toptan satışlardan alınan hal rüsumunun KDV Kanununun 24/b maddesine göre KDV matrahına dahil olacağı, bu tutarların ilgili belediyeye aktarılmasının ise KDV nin konusuna girmediği belirtilmiştir

Buna göre;

-Teslimleri katma değer vergisine tabi bulunan mükellefler (tacir veya gerçek usulde vergiye tabi çiftçiler) tarafından gönderilen malların, komisyoncu tarafından satışında % 1 oranında katma değer vergisi hesaplanması, bu verginin, komisyoncu tarafından malı gönderen mükellefe intikal ettirilmesi ve bu mükellef tarafından da genel hükümlere göre beyan edilerek ödenmesi gerekmektedir.

Teslimleri katma değer vergisine tabi mükellefler adına komisyoncunun satmış olduğu mallara ait katma değer vergisi, düzenlenecek faturada (satış/komisyoncu faturası), mal bedelinden ayrı olarak gösterilecek, ancak bu vergi tarafınızca beyan edilmeyecektir.

-Teslimleri vergiden istisna olan gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden müstahsil makbuzu düzenlenmek suretiyle, taze sebze ve meyve alımları ise vergiden istisna bulunmaktadır.

Öte yandan, üreticiden veya tüccardan alınan ürünlerin satışı karşılığında alınan komisyon bedelleri genel oranda (% 18) katma değer vergisine tabi bulunmakta olup, bu hizmetlere ait katma değer vergisinin genel esaslara göre tarafınızca beyan edilmesi gerekmektedir.

Satmak üzere üreticiden veya tüccardan alınan malları sattıktan sonra, bu kimseler adına düzenlenecek komisyon faturasında gösterilen giderlere ait katma değer vergisi (Örn, nakliye, navlun, hamaliye, rüsum ve komisyon bedeline ait katma değer vergisi) tarafınızca indirim konusu yapılamayacaktır.

Ancak, komisyon faturalarında gösterilen masraflara ait katma değer vergisi genel hükümler çerçevesinde satılmak üzere malı gönderen gerçek usulde katma değer vergisi mükellefleri tarafından indirim konusu yapılabilecektir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde; her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu, ticari kazancın Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanunun "Bilanço Esasında Ticari Kazancın Tespiti" başlıklı 38 inci maddesinde;

"Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulur." hükmüne yer verilmiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 532 nci maddesinde; "Alım veya satım komisyonculuğu, komisyoncunun ücret karşılığında, kendi adına ve vekâlet verenin hesabına kıymetli evrak ve taşınırın alım veya satımını üstlendiği sözleşmedir.

... .. " hükmüne yer verilmiştir.

Bu tanım içerisinde yer alan sebze ve meyve komisyoncuları genel olarak müstahsilden veya tüccardan gelen sebze ve meyvelerin tüketiciye veya tüccara satılmasına aracılık ederek komisyon geliri elde eden ticaret erbabıdır. Toptancı hallerinde yapılan satışlarda genellikle üretici veya tüccar adına ürünü satmaktadır. Satıştan doğan kar, malı gönderene ait olup, komisyoncunun gelirini ise satış bedeli üzerinden alınan komisyon ücreti oluşturmaktadır.

27.06.1995 tarih ve 22326 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede komisyoncu, toptancı halinde yaş sebze ve meyvelerin toptan satışı amacıyla kendi adına, müvekkili hesabına komisyon esasından çalışan, kendilerine işyeri tahsis edilen meslek mensubu olarak tanımlanmış, 18 inci maddesinde ise, Üretici birliklerine veya toptancı hallerinde satılan zirai ürün bedelleri üzerinden 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 11 numaralı bendi uyarınca yapılacak vergi tevkifat oranının, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden yapılan

tevkifat oranı olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak yayımlanan 128 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde,

"... ..

X _ VERGİ TEVKİFATI VE ESASLARI:

... ..

Diğer taraftan yaş meyve sebze komisyonculuğu ile uğraşanlar her ne kadar komisyoncu adı altında faaliyet göstermekteyseler de müstahsilden aldıkları ürünler için müstahsil makbuzunu bizzat kendileri düzenledikleri ve satın alan kimseye bu ürünleri kendi faturaları ile devrettiklerinden, Vergi Kanunları yönünden yaptıkları iş bir alım-satım faaliyeti niteliğinde bulunmaktadır. Bu nedenle komisyoncu adı altında çalışmakla beraber faaliyeti alım-satım niteliğinde olan bu şahıslarda çiftçilerden satın alacakları zirai ürünlerin bedellerinden tevkifat yapmak zorundadırlar. ..." açıklamaları yer almaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinde, kimlerin tevkifat yapmak zorunda oldukları belirtilmiş olup, 11 numaralı bendinde,

"Çiftçilerden satın alınan ziraî mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

... ..

b) Diğer ziraî mahsuller için,

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai mahsuller için % 2 (2009/14592 sayılı B.K.K.),

(ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için % 4 (2009/14592 sayılı B.K.K.),

... .. vergi tevkifatı yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

Sebze ve meyve komisyoncularına müstahsil veya tüccar tarafından satışı yapılmak üzere gönderilen sebze ve meyvelerin fiyatının, ağırlığının ve fire durumunun önceden bilinmemesi ve fiyatların toptancı hallerinde arz ve talebe göre günlük olarak tespit edilmesi nedeniyle, satılan mala ait faturanın komisyoncular tarafından düzenlenmesi, komisyoncunun malın satış tarihinden itibaren azami 7 gün içerisinde satılan malla ilgili olarak malı gönderen müstahsile veya tüccara, satış bedeli üzerinden ve satışa konu mala ait nakliye, navlun, hamaliye, rüsum, komisyon bedeli gibi giderlerinde yer aldığı faturayı düzenlemesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar uyarınca; komisyoncu mükellefin müstahsil veya tüccardan satmak üzere aldığı zirai ürünlerin satışına ilişkin olarak alıcıya düzenlediği faturada yer alan

satış bedeli tutarının tamamını hasılat kayıtlarına alması, malı gönderen müstahsile veya tüccara satış bedeli üzerinden düzenlediği fatura tutarından kendi komisyon ücretini ayırdıktan sonra kalan tutarı ise kayıtlarında gider olarak göstermesi gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 148, 149 ve Mükerrer 257 nci maddelerinin verdiği yetkiye dayanarak, 362 Sıra No. lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin belirli bir haddi aşan mal ve hizmet alımlarını "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)" ile mal ve hizmet satışlarını ise "Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)" ile bildirmeleri hususunda yükümlülük getirilmiştir. Diğer taraftan, 396 Sıra. No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin mal ve hizmet alımları ile mal ve hizmet satışlarının 2010 yılı ve müteakip yıllarda bildirilmesinde uygulanacak usul ve esaslar ile bildirim hadleri açıklanmış bulunmaktadır.

396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin (1.2.1.) bölümünde "bildirim mecburiyeti bulunan mükelleflerce, belirlenen hadler çerçevesinde yapılan her türlü mal ve/veya hizmet alış ve satışları, bunlara ilişkin belgenin türüne (Fatura, irsaliyeli fatura, serbest meslek makbuzu, müstahsil makbuzu, gider pusulası, akaryakıt pompalarına bağlı ödeme kaydedici cihaz fişi, sigorta komisyon gider belgesi ve yolcu bileti gibi) bakılmaksızın Ba-Bs bildirim formlarına dahil edilecektir" hükmü yer almaktadır.

Aynı Tebliğin (1.2.2) bölümünde "mükelleflerin 2010 yılı ve müteakip yılların aylık dönemlerine ilişkin mal ve/veya hizmet alışları ile mal ve/veya hizmet satışlarına uygulanacak had 5.000 TL olarak yeniden belirlenmiştir. Buna göre, "bir kişi veya kurumdan katma değer vergisi hariç 5.000 TL ve üzerindeki mal ve/veya hizmet alışları, Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba) ile; bir kişi veya kuruma katma değer vergisi hariç 5.000 TL ve üzerindeki mal ve/veya hizmet satışları ise Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs) nun Tablo II alanında bildirilecektir" hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, sebze ve meyve ticareti uygulamasında tüccarlar, vergi mükellefiyeti bulunmayan çiftçilerden sebze ve meyve alımlarını müstahsil makbuzu düzenleyerek gerçekleştirmekte, daha sonra müstahsil makbuzu karşılığı almış olduğu malı sevk irsaliyesi ile sebze ve meyve hallerinde bulunan komisyoncuya göndermektedir. Hal komisyoncusu nihai tüketici veya kurumlara bu gelen malları kendisine ait faturalar karşılığında satmakta ve satış işlemi gerçekleştikten sonra, sebze ve meyveleri gönderen tüccara masrafları ve satış bedelini gösteren fatura (komisyon faturası) düzenleyerek göndermektedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, komisyoncular tarafından düzenlenen satış faturalarında, her müşteri için ayrı ayrı olmak üzere aylık toplam satış tutarının, 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel

Tebliğı ile belirlenen KDV hariç 5.000 TL ve üzerinde olması halinde Bs formuna dahil edilerek bildirimde bulunulması gerekmektedir.

Haldeki komisyoncudan mal satın alan ve bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin, KDV hariç 5.000 TL ve üzerindeki alımlarını "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim formu (Form Ba)" ile bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026